

УДК 334.012.63/.64:355(477)

JEL G30, M29, O16, O19, F33, F39, F41

DOI 10.32782/2786-8273/2024-5-13

Кобеля-Звір М.Я.

кандидат економічних наук Ph.D,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5627-9408>

Mariana Kobelia-Zvir

Lviv University of Trade and Economics

Звір Ю.В.

Львівський торговельно-економічний університет

Yurii Zvir

Lviv University of Trade and Economics

ГРАНТИ ПРОГРАМИ «СПРИЯННЯ ПРОГРЕСУ В ЛІКУВАННІ РАКУ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ»

GRANTS OF THE PROGRAM "PROMOTING PROGRESS IN THE TREATMENT OF BREAST CANCER"

Анотація. У статті розглянуто основні грантові можливості Програми компанії AstraZeneca «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози» для неприбуткових та благодійних організацій в Україні, які реалізують проекти у сфері лікування та підтримки пацієнтів із такою хворобою. Проаналізовано основні цілі та пріоритети програми. Наголошено: основна мета програми - зменшення бар'єрів у доступі до оптимального лікування раку молочної залози. У дослідженні встановлено особливості участі українських організацій у конкурсних відборах задля отримання грантового фінансування. Акцентовано на тому, що суми такого фінансування залежать від розміру організації-заявника та потенційного впливу окремого проекту. Зокрема, є дві категорії підтримки: категорія № 1: фінансовий внесок від 50 000 до 100 000 дол. США комбінується з трьома годинами технічної консультативної підтримки; категорія № 2: гранти від 100 001 до 250 000 дол. США надаватимуться разом із п'ятьма годинами технічної консультативної підтримки. Зазначено: отримати грант на реалізацію проектів мають право офіційно зареєстровані в Україні благодійні та неприбуткові організації, які займаються лікуванням та допомогою пацієнтам із раком молочної залози. У статті наголошено на тому, що програмою будуть підтримані проекти, які фокусуються на одному з наступних напрямків: підвищення обізнаності про навігацію для пацієнтів з раком молочної залози у важкодоступних/недостатньо забезпечених громадах; подолання специфічних бар'єрів для послуг із навігації пацієнтів (таких як обмежені ресурси, непослідовні моделі/підходи, різноманітні потреби громади); посилення підтримки системи охорони здоров'я для навігаційних послуг, призначених пацієнтам. У статті наведено перелік рекомендацій для організації-заявників щодо формування проектної пропозиції на участь у грантовому конкурсі програми. Підсумовано: гранти «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози» для неприбуткових та благодійних організацій, які здійснюють діяльність у сфері лікування та підтримки пацієнтів із раком, здатні трансформувати терапію цього захворювання для недостатньо охоплених послугами груп пацієнтів, що в кінцевому підсумку покращить результати лікування.

Ключові слова: гранти, AstraZeneca, рак молочної залози, грантова програма, грантове фінансування, можливості програми.

Introduction. According to the Ministry of Health of Ukraine, the number of new cases of breast cancer is constantly increasing. This is an important medical and social challenge for the country. The introduction of screening, early diagnosis, and innovative treatment methods would significantly improve the survival rate of patients with this disease. However, many women face limited access to modern diagnostic and treatment methods due to, for example, racial, ethnic, gender, sexual orientation, economic, cultural and/or linguistic discrimination. Currently, the Powering Breast Cancer Progress program, sponsored by AstraZeneca and supported by the Charities Aid Foundation (CAF), is relevant for a number of countries around the world and Ukraine in particular, and is dedicated to facilitating therapy. **Objective.** The purpose of the study is to reveal the grant opportunities of the AstraZeneca Powering Breast Cancer Progress Program for non-profit and charitable organizations in Ukraine that implement projects in the field of treatment and support of patients with this disease. **Methods.** In researching this topic, we referred to legal acts, tender documents of foundations and grant programs, as well as to publications of scientists. **Methods used in the study:** description, analysis, generalization, induction, deduction, explanation, classification, systemic and functional, etc. **Results.** It is noted that charitable and non-profit organizations officially registered in Ukraine that treat and help patients with breast cancer are eligible to receive a grant for project implementation. The article emphasizes that the program will support projects that focus on one of the following areas: raising awareness of breast cancer navigation for patients in hard-to-reach/underserved communities; overcoming specific barriers to patient navigation services (such as limited resources, inconsistent models/approaches, diverse community needs); strengthening health care system support for patient navigation services. **Conclusion.** The article provides a list of recommendations for applicant organizations on how to prepare a project proposal for participation in the program's grant competition. To summarize, the "Advancing Breast Cancer Care" grants for non-profit and charitable organizations that work in the field of treatment and support of patients with cancer can transform the treatment of this disease for underserved patient groups, which will ultimately improve treatment outcomes.

Keywords: grants, AstraZeneca, breast cancer, grant program, grant funding, program opportunities.

Постановка проблеми. Дані ВООЗ свідчать: щороку рак молочної залози діагностується у понад 2,3 мільйонів людей. Це становить 11,6% всіх нових випадків раку у світі, що робить його одним із найпоширеніших типів хвороби. Більше того, у 95% країн дане захворювання є однією з основних причин смерті серед жінок [3; 8].

За даними Міністерства охорони здоров'я України, кількість нових випадків раку молочної залози постійно збільшується. Це важливий медичний і соціальний виклик для країни [4].

Впровадження скринінгу, ранньої діагностики та інноваційних методів лікування значно покращило б виживання пацієнтів із таким захворюванням. Однак багато жінок стикаються з обмеженим доступом до сучасних методів діагностики та терапії через, наприклад, расову, етнічну, гендерну, сексуально-орієнтаційну, економічну, культурну та/або мовну дискримінації [11].

Варто зазначити, що в Україні діагностичні можливості та доступ до ефективного лікування раку молочної залози не завжди відповідають міжнародним стандартам. Проте в країні діє ряд програм та ініціатив, спрямованих на підвищення свідомості про такий рак, ранню діагностику та поліпшення якості терапії. Медичні заклади працюють над удосконаленням стандартів у лікуванні цього захворювання, а також над впровадженням новітніх методів скринінгу та терапії. Зусилля держави та медичної громадськості, які спрямовані на зменшення захворюваності на рак молочної залози в Україні, підсилюються міжнародними грантовими фондами та програмами. Нині актуальною для низки країн світу та України зокрема є Програма «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози» Powering Breast Cancer Progress, спонсорована AstraZeneca та підтримана Charities Aid Foundation (CAF), присвячена полегшенню терапії [11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аспекти діагностування та лікування онкозахворювань часто перебувають у фокусі уваги різних закордонних та вітчизняних авторів. Зокрема, питання раку молочної залози порушували Сігель Р.Л., Міллер К.Д., Джемаль А., Бролі О.В., Бергер М.З., Байерс Т., Фенг Ю., Чан Р.Д., Рафальська Я.Д., Косяченко К.Л. та ін. [1; 2; 9; 10; 12; 13].

Лікування онкозахворювань в Україні є договарітним та спричиняє значне фінансове навантаження на обмежені ресурси пацієнта та медичних закладів. Зважаючи на важливість залучення альтернативного фінансування для зміцнення системи охорони здоров'я в Україні, тема грантового фінансування, зокрема онкологічних медичних установ, ситуативно порушувалася вітчизняними науковцями [6; 7]. Проте дослідженнями залишилися грантові можливості Програми «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози», що ініційована компанією AstraZeneca.

Постановка завдання. Метою дослідження є розкрити грантові можливості Програми компанії AstraZeneca «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози» для неприбуткових та благодійних організацій в Україні, які реалізують проекти у сфері лікування та підтримки пацієнтів із такою хворобою.

Задля досягнення даної мети ми виокремили ряд завдань:

– проаналізувати основні цілі та пріоритети програми;

– встановити особливості участі українських організацій у конкурсних відборах програми задля отримання грантового фінансування;

– на цій основі розробити рекомендації для організацій – заявників щодо отримання грантів на важливі ініціативи та проекти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У всьому світі існують несправедливості у лікуванні раку молочної залози та значні бар'єри на шляху до оптимального лікування, які призводять до смертності, чого можна було б уникнути. Саме тому компанія AstraZeneca ініційовала грантову програму «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози» (Програма), яку підтримує Благодійний фонд допомоги (Charities Aid Foundation (CAF)). Ця програма націлена на полегшення терапії для всіх пацієнтів, незалежно від їхнього становища чи місця проживання. Вона є актуальною і для України. Мета програми – зменшення бар'єрів у доступі до оптимального лікування раку молочної залози [11].

Ознайомившись із проектною документацією, ми з'ясували: у 2024-му, першому році свого існування, грантова програма зосередиться на навігації для пацієнтів із такою хворобою. Під «навігація для пацієнтів» ініціатори програми розуміють важливий інструмент, який дозволяє орієнтуватися в складних системах охорони здоров'я, щоб вони отримали необхідну медичну допомогу. Навігація також надає персоналізовану клінічну та неклінічну підтримку як пацієнтам, так і тим, хто за ними доглядає, – від діагностики до виживання та/або паліативної допомоги. Це індивідуальний підхід, який враховує індивідуальні потреби кожного хворого та узгоджує їх із відповідними послугами та постачальниками.

У зв'язку з тим, що існують значні бар'єри доступу до послуг із навігації, і ці перешкоди ще більш виражені серед важкодоступних пацієнтів та тих, хто проживає в районах із низьким соціально-економічним статусом, програма спрямована на підтримку проектів, які сприятимуть усуненню деяких із основних бар'єрів, що перешкоджають доступу хворих із недостатнім рівнем обслуговування до навігаційних послуг [5].

Перевагою програми є фінансування інноваційних проектів, спрямованих на поліпшення результатів лікування для недостатньо охоплених груп пацієнтів. Вона націлена на виявлення проблем, із якими стикаються, та пошук шляхів їх вирішення [11].

За допомогою грантової програми ініціатори сподіваються усунути деякі з основних бар'єрів, що перешкоджають доступу пацієнтів з недостатнім рівнем обслуговування до навігаційних послуг, а саме:

1. Відсутність обізнаності та визнання навігації пацієнта.
2. Неузгоджені моделі навігації пацієнта.
3. Структурні бар'єри, такі як брак ресурсів та інвестицій [5].

Тому можна зробити висновок, що програмою будуть підтримані проекти, які фокусуються на одному з наступних напрямків:

1. Підвищення обізнаності про навігацію для пацієнтів із раком молочної залози у важкодоступних/недостатньо забезпечених громадах.

2. Подолання специфічних бар'єрів для послуг із навігації пацієнтів (таких як обмежені ресурси, непослідовні моделі/підходи, різноманітні потреби громади).

3. Посилення підтримки системи охорони здоров'я для навігаційних послуг.

Отримати грант на реалізацію проектів за цими напрямками можуть офіційно зареєстровані в Україні благодійні та неприбуткові організації, які займаються лікуванням та підтримкою пацієнтів із раком молочної залози [11].

Експерти вважають значною перевагою програми надання підтримки грантоотримувачам як у формі фінансового внеску – гранту, так і нефінансового, а саме: технічної консультативної допомоги. Її забезпечуватиме Академія онкологічних медсестер та пацієнтських навігаторів, найбільша національна спеціалізована організація в США, яка займається покращенням догляду за пацієнтами та якості їхнього життя шляхом визначення, посилення та просування ролі онкологічних медсестер та пацієнтських навігаторів [5; 11].

Щодо суми грантового фінансування на один проект, то вона залежить від розміру організації-заявника та потенційного впливу окремого проекту. Зокрема, програма передбачила дві категорії фінансування:

Категорія № 1: фінансовий внесок від 50 000 до 100 000 дол. США комбінується з трьома годинами технічної консультативної підтримки.

Категорія № 2: гранти від 100 001 до 250 000 дол. США надаватимуться разом із п'ятьма годинами технічної консультативної підтримки. Особливість грантової підтримки проектів за цією категорією – до неї відбираються лише окремі заявки, а фінансування доступне тільки великим організаціям або консорціумам. Такі організації повинні продемонструвати досвід досягнення значного впливу або реалізації масштабних проектів. Проекти Категорії № 2 також мають вищий рівень належної перевірки та очікування щодо звітності [5].

Як зазначено в проектній документації, грантовий запит організацій не повинен перевищувати 10% від річного доходу заявника, що вказаний у річній фінансовій звітності. Проте програма може забезпечити коштами деякі проекти, де фінансування перевищує цей рівень. І лише у виняткових випадках, коли організація здатна продемонструвати підтверджений досвід реалізації проектів подібного масштабу/обсягу, допускається поріг до 50% [11].

Перевагою програми можна вважати той факт, що вона допускає подання декількох заявок від однієї організації, але загальна сума запитуваних грантів не повинна перевищувати 10%.

Як зазначено в програмних документах, очікуваними результатами профінансованих ініціатив є наступні: більше навігаторів для пацієнтів будуть доступні групам населення з недостатнім рівнем обслуговування; більше пацієнток із раком молочної залози з недостатньо охоплених послугами груп населення будуть спрямовуватися медичними працівниками до пацієнтських навігаторів; пацієнти з раком молочної залози, які не отримують належних послуг, покращать якість життя та перебіг хвороби завдяки поліпшеному доступу до послуг із навігації [11].

Проаналізувавши проектну документацію, ми сформуваємо ряд рекомендацій для організацій-заявників, що хочуть скористатися грантом програми та готують заявки на участь у грантовому конкурсі:

1. Плануючи проектні заходи, варто враховувати потреби жінок, які страждають від расової, етнічної, гендерної, сексуально-орієнтаційної, економічної, культурної та/або мовної дискримінації.

2. Під час розробки проекту необхідно враховувати критерії оцінювання проектних пропозицій, а саме: «діяльність проекту», «вплив на лікування раку молочної залози», «масштабування потенціалу», «вимірювання та оцінка успіху».

3. Враховуючи кожен критерій, необхідно аргументовано здійснити опис проекту та планування його бюджету.

4. Варто подавати запит, який відповідає одній з двох доступних категорій, а саме: запит на грант від 50 до 100 тис. дол. або ж від 100 до 250 тисяч дол. Адаже частково оцінка експертів програми буде зосереджена на прозорості та розбивці витрат проекту, і в деяких випадках може бути надано часткове фінансування.

5. В описовій частині заявки необхідно продемонструвати підтверджений досвід реалізації проектів, аби переконати експертів у наявності компетенцій щодо впровадження подібних ініціатив.

6. Якщо заявник запитує фінансування у розмірі понад 10% свого річного доходу, йому варто надати докази спроможності розпоряджатися цим фінансуванням.

7. Перш ніж подавати заявку, рекомендовано переконатися, що організація має благодійну мету і кошти можуть бути легально перераховані на цю мету.

8. За вимогою представників програми необхідно надати відповідну документацію (річні фінансові звіти, керівні документи, особисті дані директорів та фінансових контролерів організації, свідоцтво про реєстрацію неприбуткової організації, а також нещодавня (менше ніж за 3 місяці) виписка з банківського рахунку з транзакціями).

9. Щоб проектна пропозиція була прийнята до розгляду конкурсною комісією, документи необхідно формувати англійською мовою.

За умови дотримання організаціями-заявниками усіх критеріїв прийнятності програми та розробки грантових заявок за рекомендаціями проектні пропозиції мають шанси бути підтриманими та профінансованими грантодавцем сумами до 250 000 дол.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, аналіз грантових можливостей Програми «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози», яка ініційована компанією AstraZeneca та впроваджується CAF, продемонстрував, що її грантові інструменти для неприбуткових та благодійних організацій, які здійснюють діяльність у сфері лікування та підтримки пацієнтів із раком, здатні трансформувати терапію цього захворювання для недостатньо охоплених послугами груп пацієнтів, що в кінцевому підсумку покращить результати лікування. Зважаючи на актуальність реалізації проектів, які спрямовані на ефективне діагностування та терапію онкозахворювань в Україні, подальшими нашими дослідженнями будуть конкретні аспекти результативності профінансованих ініціатив Програми «Сприяння прогресу в лікуванні раку молочної залози».

Бібліографічний список:

1. Tim Byers. Two decades of cancer mortality reduction: progress with inequality. *Annu Rev Public Health*. 2010. Volume 31. P. 121–132. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20070204/> (дата звернення: 22.04.2024).
2. Brawley O. W., Berger M. Z. Cancer and disparities in health: perspectives on health statistics and research questions. *Cancer*. 2008. Volume 113. Issue S7 (suppl): pp. 1744–1754. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18800384/> (дата звернення: 2.04.2024).
3. The Global Breast Cancer Initiative. Empowering women, building capacity, providing care for all. *The World Health Organization*. URL: <https://www.who.int/initiatives/global-breast-cancer-initiative/breast-cancer-inequities> (дата звернення: 14.04.2024).
4. Центр громадського здоров'я МОЗ України. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html> (дата звернення: 15.04.2024).
5. POWERING. BREAST. CANCER. PROGRESS. Powering Breast. Cancer Progress. Grant Programme. Date of preparation: March 2024. 16 p. URL: https://www.astrazeneca.com/content/dam/az/media-centre-docs/article_files/articles2024/guidance-applicants-breast-cancer-grant-programme.pdf (дата звернення: 8.04.2024).
6. Кобеля-Звір М.Я. Грантова програма КУСАНОНЕ: аспекти та можливості для України. *Věda a perspektivy*. 2023. № 12(31). С. 16–24. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/8175/8219> (дата звернення: 6.04.2024).
7. Кобеля-Звір М.Я., Звір Ю.В. Грантова підтримка для зміцнення системи охорони здоров'я в Україні: аналіз, перспективи та виклики. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 18. С. 94–105. URL: <http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/440> (дата звернення: 9.04.2024).
8. Breast cancer and inequalities: a review of the evidence. March 2011. URL: <https://breastcancer.org/sites/default/files/files/breast-cancer-inequalities-summary.pdf> (дата звернення: 12.04.2024).
9. Рафальська Я.Д., Косяченко К.Л. Аналіз захворюваності на рак молочної залози в Україні та місті Києві. *Фармацевтичний журнал*. 2023. Т. 78. № 3. С. 39–47. URL: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/8909> (дата звернення: 11.04.2024).
10. Rebecca L Siegel, Kimberly D Miller, Ahmedin Jemal. Cancer statistics, 2020. *CA Cancer J Clin*. 2020. Jan; 70(1): 7–30. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31912902/> (дата звернення: 27.04.2024).
11. Transforming breast cancer care for underserved patient populations. AstraZeneca Websites. 18 April 2024. URL: <https://www.astrazeneca.com/media-centre/articles/2024/breast-cancer-grant-programme.html> (дата звернення: 25.04.2024).
12. Raymond J Chan, Vivienne E Milch, Fiona Crawford-Williams and other. Patient navigation across the cancer care continuum: An overview of systematic reviews and emerging literature. *CA Cancer J Clin*. 2023. Nov-Dec; 73(6): 565–589. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37358040/> (дата звернення: 22.04.2024).
13. Yixiao Feng, Mia Spezia, Shifeng Huang and other. Breast cancer development and progression: Risk factors, cancer stem cells, signaling pathways, genomics, and molecular pathogenesis. *Genes Dis*. 2018 Jun; 5(2): 77–106. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6147049/> (дата звернення: 9.04.2024).

References:

1. Tim Byers. (2010) Two decades of cancer mortality reduction: progress with inequality. *Annu Rev Public Health*, Volume 31, pp. 121–132, available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20070204/> (accessed April 22, 2024).
2. Brawley O. W., Berger M. Z. (2008) Cancer and disparities in health: perspectives on health statistics and research questions. *Cancer*, Volume 113. Issue S7 (suppl): pp. 1744–1754, available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18800384/> (accessed April 2, 2024).
3. The Global Breast Cancer Initiative. Empowering women, building capacity, providing care for all. *The World Health Organization*, available at: <https://www.who.int/initiatives/global-breast-cancer-initiative/breast-cancer-inequities> (accessed April 14, 2024).
4. Tsentr hromads'koho zdorov'ia MOZ Ukrainy [Public Health Center of the Ministry of Health of Ukraine], available at: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html> (accessed April 15, 2024).
5. POWERING. BREAST. CANCER. PROGRESS. Powering Breast. Cancer Progress. Grant Programme. Date of preparation: March 2024. 16 p., available at: https://www.astrazeneca.com/content/dam/az/media-centre-docs/article_files/articles2024/guidance-applicants-breast-cancer-grant-programme.pdf (accessed April 8, 2024).
6. Kobelia-Zvir M.Ya. (2023) Hrantova prohrama KUSANONE: aspekty ta mozhlyvosti dlia Ukrainy [KUSANONE grant program: aspects and opportunities for Ukraine]. *Věda a perspektivy*, № 12(31), pp. 16–24, available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/8175/8219> (accessed April 6, 2024).
7. Kobelia-Zvir M.Ya., Zvir Yu.V. (2023) Hrantova pidtrymka dlia zmitsnennia systemy okhorony zdorov'ia v Ukraini: analiz, perspektyvy ta vyklyky [Grant support for strengthening the health care system in Ukraine: analysis, prospects and challenges]. *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk. Seriya: Ekonomika*, № 18, pp. 94–105, available at: <http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/440> (accessed April 9, 2024).
8. Breast cancer and inequalities: a review of the evidence. March 2011, available at: <https://breastcancer.org/sites/default/files/files/breast-cancer-inequalities-summary.pdf> (accessed April 12, 2024).
9. Rafal's'ka Ya.D., Kosiachenko K.L. (2023) Analiz zakhvoriuvanosti na rak molochnoi zalozy v Ukraini ta misti Kyievi [Analysis of the incidence of breast cancer in Ukraine and the city of Kyiv]. *Farmatsytychnyj zhurnal*. Т. 78, № 3, pp. 39–47, available at: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/8909> (accessed April 11, 2024).
10. Rebecca L Siegel, Kimberly D Miller, Ahmedin Jemal (2020) Cancer statistics, 2020. *CA Cancer J Clin*, Jan; 70(1): 7–30, available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31912902/> (accessed April 27, 2024).
11. Transforming breast cancer care for underserved patient populations. AstraZeneca Websites. 18 April 2024, available at: <https://www.astrazeneca.com/media-centre/articles/2024/breast-cancer-grant-programme.html> (accessed April 25, 2024).
12. Raymond J Chan, Vivienne E Milch, Fiona Crawford-Williams and other (2023) Patient navigation across the cancer care continuum: An overview of systematic reviews and emerging literature. *CA Cancer J Clin*, Nov-Dec; 73(6): 565–589, available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37358040/> (accessed April 22, 2024).
13. Yixiao Feng, Mia Spezia, Shifeng Huang and other. Breast cancer development and progression: Risk factors, cancer stem cells, signaling pathways, genomics, and molecular pathogenesis. *Genes Dis*, 2018 Jun; 5(2): pp. 77–106, available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6147049/> (accessed April 9, 2024).

Стаття надійшла до редакції 9.05.2024